

slepé dává světlo, tj. zrak slepým; *pochop* schopnost chápat – 176 *přichodíe* přicházejí – 179 *vzpěstován* oznámen – 180 *kvůct* kvetoucí

186: Ž. 90, 15; *vzvelebím* ho povznesu ho, pomohu mu – 188 *v ohavnosti* odporní – 189 *jakž sů křesťané nastali* když vzniklo křesťanství – 190 *v svých hodinách* v modlitbách, které jsou povinni se modlit v určité hodiny – 193 *předěti* osobuje si přednost – 195 *nenie písma* není místa v bibli – 197-198: srov. Mat. 11,19 a Luk. 7,34; *žráč* žrout; *ďábelník* ďáblem posedlý

208 *sirotku nesúdie* sirotkovi nepomáhají k spravedlnosti; *prvť* dříve – 209 *objedie* vyjedí; *roky ztrávie* spotřebují úroky

213 *si žebráka ščakal* přijal jsi žebráka – 217 *tiežeš tážeš* se; *ne by nevěděl* ne že bys nevěděl

227 *Řehoř*: Homiliae in evangelia (PL 76, 1084-1085) – 230 *zhynujícíeh* pomíjivých – 232 *bude skonáno* zanikne, zhasne – 240 *čije* cítí, vnímá – 241 *sě spravuje* řídí se

## O POSTAČITELNOSTI ZÁKONA KRISTOVA

Na sklonku léta r. 1414 konal Hus za pobytu na hradě Krakovci rozsáhlé přípravy k cestě na koncil (církvní sněm), svolaný do Kostnice. Když vyvinul velké úsilí směřující k tomu, aby nebyl obeslán na koncil jako kacíř, a když dosáhl možnosti svobodného vstupu do Kostnice, přistoupil k soustředěnému studiu a k přípravě několika projevů. Jde především o dvě slavnostní kázání, která chtěl v Kostnici proslovit. Mimo ně sepsal diskusní úvahu (kvestii) „Utrum lex Iesu Christi, veri dei et hominis, per se sufficit ad regimen ecclesiae militantis“ (Zda zákon Ježíše Krista, pravého boha a člověka, sám o sobě stačí k řízení církve bojující), stručně zvanou *De sufficientia legis Christi (O postačitelnosti zákona Kristova)*. Materiál k těmto projevům shromáždil Hus ještě v Čechách, jejich zpracování snad dokončil až v Kostnici. Latinskou kvestii O postačitelnosti nemohl před koncilem přednést, přítomní čeští páni ji však předložili 30. května 1415 koncilu jménem Husovým písemně.

Je povinností moudrých, aby nejprve člověka pozorně vyslechli, slyšené zkoumali před soudem rozumu, prozkoumané poctivě vážili a teprve potom uvážené s čistým svědomím rozsoudili, varující se přitom hněvu, závisti, nenávisti a malicherné ctižádosti, vlastností, které znemožňují 5 duchu postihovat pravdu a podlamují soudcovu spravedlivost. Proto já, nepatrný a bezvýznamný člověk, chystaje se promluvit před shromážděním nejmoudřejších z celého světa, jak za to mám, zapřísahám vás milosrdenstvím Ježíše Krista, pravého boha i pravého člověka, abyste mne tak, jak jsem právě vyložil, v klidu vyslechli. Vím zajisté z výroku Nikodémova, 10 uvedeného v 7. kapitole Janova evangelia, že zákon nesoudí člověka, dokud ho nevyslechne a nezjistí, co dělá. Proto také praví nejspravedlivější soudce u Lukáše 6: „Nesudte, a nebudete souzeni; neodsuzujte, a nebudete odsouzeni.“

15 Pokusím se tedy já, nejmenší z kněží, tak jako jsem se o to pokoušel v dobách dřívějších, užít na svou obranu Kristova zákona. Chci se přitom, pokud dopřeje boží milost, uvarovat hněvivé mstivosti, závisti a malicherné

ctízálosti a horlivě z celého srdce usilovat o to, abych vzdal čest bohu, vyznal pravdu, vyhladil u bližních zlé podezření a obhájil Kristův zákon. Zajisté je mou povinností obhajovat tento nejpřednější Kristův zákon  
20 houževnatě, trpělivě i pokorně, když tak činili Kristus Ježíš a jeho učedníci, i proto, že každý věřící člověk musí začínat od Krista Ježíše, jenž dává v podstatě první víru, jak pokud jde o víru samu, tak pokud jde o její účinnost. Sluší se proto, aby každý věřící začínal od prvního počátku, jenž jest i první poznání. Sám Kristus, slovo boží, je počátek a první poznání, jak  
25 vysvítá z jeho vlastního vyznání. Neboť když se ho Židé dotazovali, kdo on je, odpověděl: „Počátek, který také k vám mluvím“ (Jan 8). A je nepochybné, že on je první počátek, což jest bůh, neboť v 1. kapitole Zjevení je psáno: „Já jsem alfa i omega, počátek i konec, praví pán bůh, který jest a který byl a který přijde, vševládny.“ Protože tedy má být Kristus Ježíš  
30 ve svém božství nejprve poznán v obecnosti a ve svém lidství má být nejprve poznán v důstojnosti, ježto je otcem a původcem křesťanského náboženství, kterého má každý jeho učedník poznávat, čerpáme především z něho jako ze studnice svou víru.

I začínám od tohoto prvního počátku, pramene nejvydatnějšího, slunce  
35 nejjasnějšího a pravého světla, jež osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět, a předkládám posluchačům otázku:

Zda zákon Ježíše Krista, pravého boha a pravého člověka, sám dostahuje ke správě bojující církve?

Dovozuje se, že nikoli: Vždyť kdyby tomu tak bylo, byly by všechny  
40 ostatní lidské zákony a všechna lidská práva zbytečná. Důsledek je falešný a zcela nenáležitý. A důsledek je nejspíš založen na zásadě, že je pochybené, aby se dalo skrze mnohé, co stejně dobře může být vykonáno skrze nečetné.

Avšak kladná odpověď na tuto otázku se dokazuje takto: Zákon Ježíše  
45 Krista zcela dostahuje k potřebné správě bojující církve; nic k němu nesmíme přidat nebo od něho ubrat. Dostahuje tedy sám o sobě ke správě bojující církve. Důsledek je zřejmý z toho, že z protikladu následku je možno soudit na protiklad toho, co je předpokladem tohoto důsledku. Ale předpoklad je zajištěn na základě výroku v 30. kapitole Přísloví: „Všeliká řeč  
50 boží je ohnivá, štítem je těm, kteří v něho doufají. Nepřidávej nic k jeho slovům, abys nebyl usvědčen a odsouzen jako lhář.“ Z toho je patrné, že na tuto otázku lze odpovědět kladně.

Protože nadevše usiluji o čest boží, o prospěch svaté církve a o to, abych byl věrným údem pána Ježíše Krista, jenž je hlavou a chotěm svaté  
55 církve, kterou vykoupil, slavnostně tedy, jako jsem to už dříve častěji učinil, i nyní prohlašuji, že jsem nikdy zatvrzele netvrdil a ani napříště nechci tvrdit nic, co by odporovalo pravdě hodné víry. Naopak jsem zastával, zastávám a pevně si přeji zastávat všecku pravdu hodnou víry tak, že bych raději v naději a s pomocí páně vytrpěl trest kruté smrti než hájil

60 blud pravdě odporující, ano jsem s pomocí boží odhodlán nasadit svůj bídný život pro Kristův zákon, o němž věřím, že byl v každé své částce vydán z úradku přesvaté trojice a vyhlášen pro spásu lidského rodu skrze svaté boží lidi. Věřím dále všem jednotlivým článkům tohoto zákona v tom smyslu, v jakém jim káže věřit blahoslavená trojice. Jako jsem se při svém zodpovídání, universitních projevech i při veřejných kázáních přechoť podrobil, 65 tak i nyní se podrobuji a nadále se chci pokorně podrobovat příkazu, smířčímu výroku a poslušenství tohoto nejsvětějšího zákona, odhodlán odvolat ze svých výroků cokoli, o čem budu poučen, že to odporuje pravdě.

41 založen na zásadě...: srov. Aristoteles, Fyzika I, 6 – 52 Protože nadevše usilují...: tato Husova protestace se těšila účelivé pozornosti husitských spisovatelů. Tak jí užili Petr z Mladoňovic (FRB 8, 54-55), Mikuláš Biskupec v 2. kap. své Tábořské konfese z r. 1431, Oldřich ze Znojma ve své basilejské replice proti Jindřichu Kalteisenovi z r. 1433 (srov. F. M. Bartoš, Orationes in concilio Basiliensi, Tábor 1935, 133-134)

## PROHLÁŠENÍ O ČLÁNCÍCH PÁLČOVÝCH

Husovi v Kostnici nepomohly ani připravené obrany a projevy, ani opatrnost, tím méně pochybné záruky krále Zikmunda. Již 28. listopadu 1414 byl uvězněn a zaveden s ním proces jako s kacířem. Vedení procesu se ujala komise, kterou tvořili Jan, patriarcha cařihradský, Bernard, biskup kastelský, a Jan, biskup lubušský. Hlavním podkladem jednání proti Husovi byly žaloby bývalého faráře u sv. Vojtěcha v Praze, později zástupce žalob duchovenstva u papežské kurie, Michala de Causis, a universitního mistra Štěpána Pálče. Největší ránu zasadil Husovi Pálež, a to tím, že podal žalobu sestavenou z 34 článků vybraných ze spisu O církvi a z 8 článků vzatých z kázání a jiných Husových projevů. Pálež tak záladně oživil otázku Husova viklefství a středem žalob učinil dílo, které už dříve bylo vysokými církevními kruhy napadáno; protože koncil už v květnu odsoudil Viklefa a jeho učení, předmětem sporu už nemohla být otázka, zda Husovy výroky jsou správné či nikoli, ale zda jsou to výroky Husovy a zda se shodují s názory a výroky zavrženého Viklefa. V lednu 1415 Hus v nezdravém žaláři, sám jsa těžce nemocen, sepsal svou latinskou odpověď na články Pálčovy. V ní se odráží vážnost chvíle – Husovo vyjádření je psáno vážným tónem, nepolemicky střízlivým, Hus úzkostlivě dbá přesnosti citace a opatrnosti ve vyjadřování. I Husovi bylo zřejmé, že proces takto záladně vedený je ztracen.

Já Jan Hus, v naději kněz Ježíše Krista, jakkoli nehodný, mistr v uměních a prohlášený bakalář svatého bohosloví na universitě pražského učení, přiznávám, že jsem napsal jakousi knížku O církvi, jejíž exemplář mi před notáři odevzdali členové komise, páni patriarcha cařihradský, biskup kastelský a biskup lubušský. Tito členové komise, aby pokárali zmíněnou knížku, 5 předložili mně některé články, prohlašující, že jsou vyňaty z této knížky a v této knížce napsány.